

Пролог

Когато бях на около тринайсет, взех да излизам с група момчета, които се събираха за дълги преходи в планините около Сиатъл. Запознахме се като бойскаути и заедно направихме много излети и палаткови лагери, но скоро сформирахме отделна група, посветена на собствени експедиции – именно така ги наричахме, експедиции. Искахме повече свобода и повече рискове, отколкото бойскаутската организация можеше да ни предложи.

Обикновено бяхме петима – Майк, Роки, Райли, Дани и аз. Майк се открояваше като лидер – беше няколко години по-голям от нас и имаше много повече опит сред природата. В продължение на три години изминахме стотици километри из националните паркове като Олимпик Нешънъл Форест и Глейшър Пиък североизточно от Сиатъл, а също и по тихоокеанското крайбрежие. Често се губехме по седмица и повече, ориентирайки се само по топографски карти, из вековни гори и скалисти плажове, като се опитвахме да улучим времето на приливите и отливите, докато се движехме от точка до точка. През зимните ваканции също отделяхме по няколко дни за ходене и лагеруване в снега и дъжда, с подгизнали вълнени клинове и премръзнали пръсти. Не се занимавахме с алпинизъм – нямаше въжета, специална екипировка и отвесни скали, а само дълги, тежки преходи. Не беше опасно, като изключим факта, че бяхме хлапета,

залутани дълбоко в пустошта, на часове разстояние от цивилизацията, дълго преди появата на мобилните телефони. Несгодите ни най-често се свеждаха до влагата и студа.

С времето се превърнахме в уверен и сплотен екип. Щом приключехме поредния си дълъг преход, избирахме място за лагеруване и всеки се захващаше за работа. Майк и Роки опъваха брезента, който щеше да ни служи за покрив през нощта. Дани отиваше да събира дърва, а Райли и аз, с помощта на няколко сухи съчки, разпалвахме огъня.

После ядохме. Евтина храна, която не тежеше в ранниците, но беше достатъчно питателна, за да ни зарежда с енергия. Не помня нещо да ми е било по-вкусно. За вечеря можехме просто да смесим консервирано месо с пакет сухи макарони с подправка, а за закуска да си приготвим шоколадова напитка на прах и да забъркаме яйчена смес, която, поне според опаковката, при смесване с вода се превръщаше в омлет „Уестърн“. Сутрешният ми фаворит беше *Oscar Mayer Smokie Links* – кренвирши „изцяло от месо“, вече изчезнали от пазара. За по-голямата част от готвенето използвахме само един тиган, след което си разделяхме храната в менекиени кутии от кафе. Те ни служеха вместо канчета за супа, чаши за вода и купички за овесени ядки. Не знам кой от нас предложи идеята за горещата малинова напитка. Не че беше бог знае какъв кулинарен шедевър – просто кипвате вода, сипвате смес за желиран пудинг и разбърквате. Но върши чудесна работа за десерт или като сутрешна доза въглехидрати преди дълго ходене.

Бяхме далеч от родителите си и от контрола на възрастните, вземахме собствени решения къде да отидем, какво да ядем, кога да спим и какви рискове да поемаме. В училище никои от нас не беше особено популярен. Само Дани тренираше някакъв спорт – баскетбол, – но и той скоро се отказа от него, за да има повече време за наши-

ме разходки. Бях най-кльоцавият от групата, все ми беше студено и се чувствах по-слаб от останалите, но ми харесваше физическото предизвикателство и усещането за независимост. Пешеходният туризъм все още не беше разпространен в нашата част от страната и малцина тийнейджъри бродеха с дни наред из горите.

Прекарвах много време и с друга група момчета – Кент, Пол и Рик. Всички посещавахме училището „Лејксајд“, което бе предоставило на питомците си възможност да се свързват с голям мейнфрејм компютър* посредством телефонна линия. През онези години беше цяло чудо тийнейджъри да имат достъп до компютър под каквато и да било форма. Четиримата бяхме наистина запалени да пишем прости програми и да проучваме какво можем да направим с помощта на електронната машина.

На пръв поглед разликата между туризма и програмирането е от земята до небето, но всяко от тях беше едно приключение, което ми позволяваше да се докосна до нови светове и да пътувам до места, които дори повечето възрастни не можеха да достигнат. Особено обичах общуването с приятелите си.

Към края на втората ми година в „Лејксајд“, през юни 1971 г., Майк излезе с идеята за осемдесеткилометров преход в планините на полуостров Олимпик. Избраният от него маршрут се казваше Пътека на пресата, защото група пътешественици, спонсорирана от вестник, го беше изследвала през 1890 г. Попитахме Майк дали знае, че при онзи случай членовете на експедицията са се разминали на косъм с гладната смърт, а грехите са изгнили по телата им. Той отвърна, че да, но това е било много отдавна.

---

* Мейнфрејм компютър (от англ. *mainframe computer*) е мощен и голям компютър, създаден за обработка на огромни обеми данни и поддържане на множество едновременни потребители и задачи. – Б. р.

През 70-те години изпитанието все още беше трудно и повечето хора го предприемаха през лятото. Ние сами си наложихме предизвикателството да го направим през зимата, като стигнем до река Куинолт и се върнем обратно. Аз бях най-кльощав от групата и понасях най-тежко студа и умората, особено при зимните планински преходи, където човек или затъва до колене в снега, или го вали леден дъжд. Но тъй като всички останали – Роки, Райли и Дани – бяха навити, нямаше начин да се откажа. Плюс това още един по-млад участник на име Чип също щеше да дойде.

Планът беше да изкачим прохода Лоу Дивайд и да слезем до река Куинолт, а след това да се върнем по същия маршрут, като ноцуваме в дървените заслони по пътя. Начинанието трябваше да отнеме общо шест-седем дни. Първият ден беше сравнително лек и вечерта разпънахме лагер на една равна поляна, но после, с изкачването на прохода, снежната покривка ставаше все по-дълбока. Щом стигнахме до мястото за ноцувка на четвъртия ден, заслонът се оказа затънал в сняг. Тихомълком се зарадвах, че ще трябва да се върнем назад, до много по-приветливия заслон, който бяхме подминали. Там щяхме да накладем огън, да се сгреем и да похапнем.

Мајк реши да гласуваме дали да постъпим така, или да продължим към крайната си цел. И двата избора предполагаша няколко часа преход.

– Подминахме заслон на шестстотин метра по-надолу – каза той. – Можем да преспим там или да се спуснем от другата страна, към река Куинолт.

Нямаше нужда да пояснява, че връщането ще означава да зарежем своята мисия. Ръцете се вдигнаха и веднага стана ясно, че аз оставам в малцинство. После Мајк поиска мнението на Дани, втория по старшинство в групата. Той беше по-висок от всички ни, много опитен турист,

дългокрак и неуморен. Неговата дума щеше да определи окончателното решение на Майк.

– Ами нека продължим напред, вече почти стигнахме – рече Дани.

– Дани, да знаеш, че хич не съм доволен от теб. Можеше да спреш тази лудост – подхвърлих аз уж на шега, докато крачехме надолу по пътеката. Спомням си колко премръзнал и нещастен се чувствах. Спомням си и какво направих след това. Отдръпнах се в собствените си мисли и си представих компютърен код.

Приблизително по същото време някой предостави на училището „Леукайд“ компютър PDP-8, изработен от *Digital Equipment Corp*. Годината беше 1971-ва и аз, който се смятах за посветен в зараждащия се дигитален свят, не бях виждал нищо подобно. Дотогава с моите приятели използвахме само огромни мейнфрейм компютри, споделяни едновременно от много хора. Те стояха заключени в отделна стая и се свързвахме с тях по телефонна линия. Но PDP-8 беше проектиран да се ползва директно от един човек и бе достатъчно малък, за да го поставите на бюрото пред себе си. Нещо като първи предвестник на персоналните компютри, които щяха да се появят десетилетие по-късно, макар че тежеше четиресет килограма и струваше 8500 долара. Реших, че ще се опитам да напиша версия на програмния език BASIC за него.

Преди въпросната екскурзия бях работил върху частта от програмата, диктуваща на компютъра реда за извършване на операциите, когато някой въведе изчисление от рода на $3(2 + 5) \times 8 - 3$ или иска да създаде игра, изискваща сложна математика. В програмирането тази функция се нарича „оценка на израз“. Докато влачех крака, вперил взор в земята пред себе си, разсъждавах върху нея и върху стъпките, необходими за извършване на операциите. Тогаваш-

ните компютри разполагаха с много ограничена памет и коговете трябваше да се пишат така, че да я пестят максимално. PDP-8 имаше само 4 килобайта RAM, както се нарича оперативната памет. Опитвах се да си представя кода и да преценя как устройството ще изпълнява командите ми. Ходенето ми помагаше да мисля, също както и навикът да се поклащам, докато стоя на едно място. До края на деня умът ми остана напълно ангажиран със задачата. Със спускането към гръното на долината снегът постепенно изчезна и ние достигнахме реката по леко наклонена пътека, виеща се през гора от стари смърчове и ели. Там разположихме лагера, вечеряхме и най-сетне си легнахме.

Рано на следващата сутрин вече се катерехме обратно по прохода, а вятърът и суграшицата брулеха лицата ни. Поспяхме под едно дърво, колкото да се подкрепим с кутия крекери *Ritz*, и продължихме към следващия заслон. За разлика от предишния ден обаче, той се оказа пълен с туристи, чакащи бурята да отмине. Нямахме място за нас, затова продължихме. При преминаването на един поток Чип се спъна и си нарани коляното. Майк почисти раната и постави превръзка, но сега трябваше да се движим със скоростта на куцащия Чип. През цялото време аз мълчаливо анализирах кода си. В крайна сметка изминахме трийсет километра при изтощителни условия – най-продължителният преход, който някога сме правили.

Подобно на известната реплика „бих ти написал по-кратко писмо, но нямам време“, по-лесно е да напишеш програмата немарливо и тя да се точи цели страници, отколкото да я побереш в кратък обем. Немарливата версия работи по-бавно и ангажира повече памет. При онова безкрайно ходене аз имах възможност да шлифовам програмата си на спокойствие, сякаш дялках пръчка, за да изостря върха ѝ. Резултатът ми се стори елегантен и приятно прост.

Щом слънцето изгря на последния ден от похода, изпитвах удовлетворението, което винаги ме обземаше, щом всички трудности останеха зад гърба ни. Заедно с него ме изпълваше и задоволство от съставянето на кода, който бе надеждно запечатан в паметта ми.

Докато учебната година започне отново през есента, хората, предоставили PDP-8 на „Лейксајд“, си го взеха обратно и аз така и не довърших своя BASIC проект. Но когато, който съставих по време на похода, моят оценител на формули, и цялата му красота останаха в мен.

Три години и половина по-късно бях второкурсник в университета и се колебаех какъв път да поема в живота, когато Пол, един от моите училищни приятели, нахлу в стаята ми в общежитието с новината за революционен компютър. Знаех, че разполагаме с преднина и можем да създадем BASIC за него. Първото, което сторих, бе да се върна мислено към онзи мразовит ден на прохода Лоу Дивајд и да извлека от паметта си написания код. Въведох го в компютър и така засадох семето на онова, което щеше да се превърне в една от най-големите компании в света и да положи началото на нова индустрия.